

॥ श्रीदत्तचित्साईंगुरुभ्यो नमः ॥

श्रीसाईंसच्चरीत-प्रस्तावना

(१) आमच्या ह्या आर्यावर्तात सदगुरुकृपा जाले बगर मोक्ष ना अशी दृढ समजूत, दृढ सिद्धांत आसा. हो सिद्धांत आयज कालचो न्हय. तो खूब पोरणो. वेदकाळासावन तो आसा आनी ताका वेदशास्त्रांचो आदार आसा. सदगुरु खंयचेय जातीचे, धर्माचे, पिरायेचे, प्रत्यक्ष वा ग्रंथरूप, दादले आसूं वा अस्तुरी, साधुसंत, देवता, माता, पिता आसूं, भावभयण आसूं, इश्ट आसूं घोवबायल आसूं, ज्ञात आसूं वा अज्ञात, ते कशे आसचे, तांची सेवा कशी करची, तांची कृपा केन्ना जाता, ते उपदेश केन्ना करतात, ज्ञानप्राप्ती केन्ना जाता आनी ज्ञानोत्तर मनोवृत्ती कशी जाता हाचें सर्वोत्कृश्ट वर्णन भगवान श्रीसमर्थ सदगुरु ज्ञानेश्वर महाराज हांणी आपल्या श्रीमद्भगवद्गीताभाश्यांत केल्लें आसा. महाराज बरयतात -

तें ज्ञान पैं गा बरवें । जरी मनीं अथि आणावें । तरी संतां या भजावें । सर्वस्वेंसीं ॥१६५॥
जे ज्ञानाचा कुरुठा । तेथ सेवा हा दारवंटा । तो स्वाधीन करी सुभटा । वोळगोनी ॥१६६॥
तरी तनुपनुजीवें । चरणासीं लागावें । आणि अगर्वता करावें । दास्य सकळ ॥१६७॥
मग अपेक्षित जें आपुलें । तेंही सांगती पुसिलें । जेणे अंतःकरण बोधलें । संकल्पा न ये ॥१६८॥

- श्रीज्ञानेश्वरी, अ. ४ श्लो. ३४

गुरुसेवेचे मार्ग, साधना, वा आंगां अनेक आसात. अद्वितीय राजकारणी दादले, राज्यसंस्थापक पराक्रमी वीर, अलोकीक

॥श्रीसाईंसच्चरीत॥ २२

EEEEEEeeeeeeeeeeeeeee॥ प्रस्तावना ॥ EEEEEEeeeeeeeeeee
 शास्त्रकार, इतिहासकार, नाटककार, विशाळ बुद्धीचे शिक्षक, व्याख्याते, लेखक हे सारक्या व्हड मनशांक आपले वेव्हारगुरु
 मानून तांची चरित्रां बरोवप ही गुरुसेवा आनी लोकसेवा आसा. मात ही सेवा ऐहीक स्वरूपाची आशिल्ल्यान ती कालमानाप्रमाण
 करपाची आसता. तिचे महत्व आनी फळ शाश्वत नासता., तिका देशकालाची मर्यादा आसता. तिच्यांत जरी लोकशिक्षण,
 परोपकार बरोच आसलो तरीय ती स्वार्थमूलकूय आसता. म्हणून ती परमार्थ फलदायी न्हय.
 (२) बव्याच साधुसंतांचीं चरित्रां बरोवप होय एक गुरुसेवा प्रकार आसा आनी तो परमार्थफळ दिवपीय आसा. मात हो आनी
 वयर सांगिल्लो प्रकार हे दोनूय एकादेशी वा एकांगी आसात. तांचे फक्त लेखन केल्ल्यान पारमार्थीक निमणी मोख मेळप कुस्तार,
 वा ती मेळना म्हणपूच योग्य जातले.
 (३) म्हजे अल्प समजुती प्रमाण लेखनसेवेत सगल्यांत उत्तम आनी खात्रेन मोक्षफळ दिवपी आनी तितलीच श्रेष्ठ सेवा
 म्हणल्यार गुरुआज्ञा मानून वा आपले अंतस्फुर्तीन आपल्या सदगुरुंचे चरित्र बरोवन ताचे नित्य नेमान आपूण स्वता अध्ययन वा
 देशकाल-प्रकृत्या अनुकूलताये प्रमाण दूढ निश्चेवान, शुद्ध अंतस्कर्णान, उत्कृश्ट श्रद्धेन, अपार प्रेमान आनी अव्यभिचारी
 भक्तीभावान शेंकड्यांनी पारायणां आनी सप्ता करप आनी हेर सदृभक्तांक करपाक सांगप ही सेवा आसा. ही सेवा शरीरवाढमनात्मक
 आसा, ती कुटुंबपोशण मार्गाच्या वा ऐश्वर्याच्या आड येना.
 (४) चरित्रलेखनांत दोन भेद आसतात. - संक्षिप्त वा विस्तृत आनी गद्य वा पद्य, अध्ययन, पठण, पारायण वा सप्ता करपाक
 विस्तृत वा पद्यचरित्रांच योग्य थारतात. गद्यचरित्रांचीं पारायणां वा सप्ता करपाची वयवाट ना. गद्य पाठ करपाक कठीण. पद्य
 रोखडेंच आनी सहज पाठ जाता. स्मरणांत उरता आनी वेळार उगडासूय जाता. आमचे पुर्विल्लों संस्कृत वाढमय भोवतेक पद्यांतूच
 आसा. हाचे कारणूय हेंच आसपाक जाय. पद्य आनी विस्तृत गुरुचरित्रांचे अध्ययन, पठण, पारायण आनी सप्ता हातूंतल्यान

EEEEEeeeeeeeeeeeeeee॥ श्रीसाईसच्चरीता ॥ EEEEEEeeeeeeeeeee १२३

EEEEEEEEE.....|| प्रस्तावना || EEE.....||

गुरुसेवा उत्तम जाता असो सार्वत्रीक अणभव आसा तशेंच आमचेमदीं परंपराय तशीच आसा.

(५) पारायणा वा सप्ता करपाची चाल ही बरीच पुर्विल्ली म्हणल्यार वेदकाळापसूनची आसा. वेदांची, भागवताची, रामायणाची, योगवासिष्ठाची हे सारक्या संस्कृत ग्रंथराजांचीं पारायणां आनी सप्ता नित्य खंय ना खंय जायतूच आसतात हें आमी आयकतात आनी पळ्यतात.

(६) तेच भशेन श्रीज्ञानेश्वरी, श्रीनाथभागवत, श्रीदासबोध हे सारक्या विश्ववंद्य ग्रंथराजांचीं पारायणां आनी सप्ता नित्य खंय ना खंय जायतूच आसतात. ही चालूय पुर्विल्ली आसा. हीं चरित्रां म्हणल्यार फकत ग्रंथ न्हय, ते ऐहीक आनी पारमार्थीक ज्ञानग्रंथ आसात. अशा वेळार जे कोण ह्या ग्रंथनिर्मात्यांक वा ह्या ग्रंथाकूच आपले गुरु मानतात तांकां त्या ग्रंथाचें अध्ययन, पठण, पारायण आनी सप्ता केल्ल्यान दुबावा विरयत सर्वोत्कृष्ट, जाची तुळा जावंक शकची ना अशी आनी मोक्षफळ दिवपी गुरुसेवा घडटा.

(७) गुरुचरित्र म्हणल्यार गुरुंचो अवतार, भुरोंपण, तरणाटेंपण, जाणाटेंपण, तांणी केल्ल्यो अद्भूत लिला, दाखयिल्ले अतूल चमत्कार, केल्लीं अवतारकार्या हे सारक्यां गोशर्टींचो बरयिल्लो सत्य आनी विस्वास दाखोवपी ग्रंथ.

(८) वयल्या फकत ज्ञानग्रंथांचो आनी गुरुचरित्रग्रंथांचो उपेग मात दोनूय प्रकारांनी करतात. काम्य नदरेन आनी निश्काम्य बुद्धीन. काम्य - ऐहीक, ऐश्वर्य उपभोगा खातीर वा हुसको, अरिष्ट, संकश्ट, रोग हाल, पिंडेचें निवारण जावपा खातीर आनी निश्काम - संवसारनिवृत्ती वा जल्ममरण मुक्तताये खातीर. निश्काम गुरुसेवा ही केन्नाय श्रेष्ठूच थारतली. मागीर ती गुरुचरित्र-लेखन-सेवा आसूं वा हेर कसल्याय प्रकाराची आसूं.

(९) गुरुचरित्र-लेखन-सेवा ही नारदपुराणांत दिल्ली आसा. ताचे वयल्यान ती बरीच पुर्विल्ली आसा हाचे विशीं दुबाव ना.

(१०) आमचे भारतभुयेंत अवतरिल्या साधुसंतांचीं त्रोटक चरित्रां आमचे कडल्या प्रसिद्ध श्रीमन्महिपती कविम्हाराजांनी

EEEEEE.....|| श्रीसाईसच्चरीता || EEE.....|| २४

■ मराठींत ओवयांच्या रूपांत आमच्या प्रख्यात संवसारीक मान्यताय आशिल्ल्या श्रीभक्तीलीलामृत आनी श्रीसंतलीलामृत ह्या दोन
■ ग्रंथांतल्ल्यान बरोवन दवरिल्ली आसात.

(१९) तरेंच उपरांतच्या भोवतेक सगल्या महाराष्ट्रीय सध्याच्या काळांतल्या साधुसंतांची पूर्ण चरित्रां आमचे प्रसिद्ध श्रीदासगणून कविम्हारानी आपल्या विख्यात श्रीभक्तलीलामृत, श्रीसंतलीलामृत आनी श्रीभक्तीसारामृत ह्या तीन मराठी ग्रंथांतल्यान ओवयांच्या रूपांत बरोवन द्वरिल्लीं आसात.

(१२) ह्यां व्यर सांगिल्ल्या दोनांय कविनीं बरोवन दवरिल्ल्या दरेका ग्रंथाचें पारायण वा सप्ता करपाक जातात. मात तांचे मदल्या खंयच्याय एका साधुसंताच्या चरित्राचें स्वतंत्र रितीन पारायण वा सप्ता करपाचो म्हणलें जाल्यार तें चरित्र सर्वांगपूर्ण आनी विस्तृत नाशिल्ल्यान आनी त्या चरित्राक वयल्या ग्रंथांत चडांत चड दोन तीन पानांच वापरिल्लीं आशिल्ल्यान तें चरित्र सप्ता वा पारायण करपाक कशेंच उपेगाक पडना.

(१३) विस्तृत पद्यमय गुरुचरित्राचें अध्ययन केल्ल्यान, पठण केल्ल्यान वा सप्ता केल्ल्यान चरित्रबोवप्याक तर गुरुसेवा घडटाच, ते भायर हेर भक्तांनीय त्या चरित्राचें अध्ययन केल्ल्यान, पठण केल्ल्यान, पारायण वा सप्ता केल्ल्यान बरोवप्याक जनीजनार्दनाची सेवा घडुन, लोकसंग्रहाचे सेवेचें श्रय मेळून त्या हेर भक्तांच्या जल्माचेंय सार्थक जाता.

(१४) सद्गुरु ग्रंथरूपान आपल्या भक्तां कडल्यान दोन प्रकाराची सेवा घेतात. एक, श्रीज्ञानेश्वरी, श्रीनाथभागवत, श्रीदासबोध असले म्हान ग्रंथ आपूर्ण स्वताच निर्माण करून वा दुसरी आपलीं चरित्रां आपल्या सद्भक्तां कडल्यान बरोवन घेवन तांचे बरोवप्या कडल्यान वा भक्तां कडल्यान अध्ययन, पठण, पारायण आनी सप्ता रूपान सेवा करून घेवप.

(१५) अनेक सद्भक्तांनी आपआपले इत्थे प्रमाण आनी आवडी प्रमाण आयज मेरेन वेगवेगळ्या प्रसंगांचेर आनी वेगवेगळ्या

www.ijerph.org

॥ प्रस्तावना ॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥१६॥

भासांनी आपआपल्या गुरुंचीं गद्याप्रमाण पद्य चरित्रां बरोवन संवसाराक रिणांत दवरला. मात, पारायणां आनी सप्ता करपाक योग्य, विस्तृत, पद्य, सर्वांगपरिपूर्ण, प्रख्यात अशे उणेच आमच्या महाराष्ट्रांत तरी पयले, भोव पोरणे, गोड, रोसाळ, रुचीक, प्रासादीक, श्रीसरस्वतीगंगाधर हांणी क्षेत्र औंदुंबर, श्रीवाडी, श्रीगाणगापूरनिवासी, श्रीसमर्थ सदगुरु नृसिंहसरस्वती म्हाराज हांचे बरयिल्ले चरित्र, जें परिपूर्ण वा व्हडले गुरुचरित्र म्हूण हालीं प्रसिद्ध आसा. जें जाणठ्या नेणठ्यांचे उत्तम वळखीचे आसा. जाचे दीसपट्टे हजारांनी सुवातांचेर नेमान अध्ययन - पठण जाता आनी प्रसंगा प्रमाण जाची पारायणां आनी सप्ता जातात. दुसरे हालींच्या काळांतले म्होंवाळ, रसपूर्ण, उद्बोधक, प्रसादजन्य स. भक्तवर्य श्री. गोविंद रघुनाथ म्हणल्यारूच अण्णासाहेब दाखोलकर हांणी श्रीक्षेत्र शैलधी (शिर्डी), तालुको कोपरगांव (सध्या ता. राहाता), जिल्लो अहमदनगर हांगाचे निवासी, क्षेत्रसंन्याशी, आधुनीक संतचुडामणी श्रीसच्चिदानंद समर्थ सदगुरु श्रीसाईबाबा म्हाराज हांचे बरयिल्ले चरित्र जें 'श्रीसाईसच्चरीत' ह्या नांवान 'श्रीसाईलीलेत' ६ वर्सा दरेका आंकांत एक एक अध्यय अशे तरेन उजवाडाक येवन, हालींच अंदुंच्या (सातव्या वर्साच्या) ५, ६, ७, ८ ह्या जोड आंकांत अवतरणिका अध्याया सयत पूर्ण जाल्ले आसा आनी जाचे खातीर हालींच ही प्रस्तावना बरयल्या. अशा ह्या दोन ग्रंथां भायर आनीक कोणेय तिसरे इतले विस्तृत बरयिल्ले गुरुचरित्र मेळना.

(१६) श्रीसमर्थ सदगुरु टेंभेस्वामी म्हणल्यारूच वासुदेवानंदसरस्वतीम्हाराज हांणी एक विस्तृत, विद्वत्तापूर्ण, विविधवृत्त, उतरांचे अळंकार, अर्थाचे अळंकार, कुट्टकसुभाषितयुक्त अशें बरयिल्ले छापील गुरुचरित्र बच्याच वर्सा आर्दी म्हजे पळोवणेंत आयिल्ल्याचो उगडास जाता.

(१७) तशेंच श्रीसमर्थसदगुरु श्रीक्षेत्र बाळेकुंद्री हांगाचे रावपी दत्तम्हाराज हांणीय एक गुरुचरित्र बरयलां अशें आयकलां., मात हें गुरुचरित्र अजून मेरेन छापून उजवाडाक आयिल्ले दिसना.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥१७॥

EEEEEEeeeeeeeeeeeeeee|| प्रस्तावना || EEEEEEeeeeeeeeeee
 (१८) श्रीसमर्थसदगुरु वासुदेवानंदसरस्वतीम्हाराजांनी बरयिल्ले गुरुचरित्र श्रीसरस्वतीगंगाधरांनी बरयिल्ल्या गुरुचरित्रा इतलें
 अजुनय उजवाडाक आयिल्ले दिसना. घडये म्हाराजांच्या भक्तां कडल्यान ताचें अध्ययन, पठण, पारायण आनी सप्ता श्रीपुण्यमहासरीत
 नमर्देचे देगेर गायकवार्डींत चांदोद-कर्नाळी कडल्यान बरेच पयस आशिल्ल्या श्रीगऱ्डेश्वरक्षेत्रांत म्हाराजांच्या समाधी देवळांत
 जायतूय आसत., मात तेविशींची नक्की म्हायती मेळळूक ना. हें चरित्र म्हाराजांनी स्वताच बरयिल्ले आशिल्ल्यान ताची तुळा
 श्रीसरस्वतीगंगाधर वा स. श्री. अण्णासाहेब दाभोलकर हांणी बरयिल्ल्या गुरुचरित्र लिखाणा कडेन करप शक्य जावचें ना.
 (१९) स्वता श्रीसमर्थसदगुरु साईबाबा म्हाराज हांचे कृपेक पात्र थारिल्ले आनी आधुनीक कविक्षेष्ठांत जांची मुखेलपणान
 गणना जाता आनी जार्णी आयज मेरेन मनाचे श्लोक, जलददूत काव्य, नाटकखंड, लावण्यो, पोवाडे, ग्राम्यगीत, अर्वाचीन
 भक्तीलीलामृत, संतलीलामृत, भक्तीसारामृत, ईशावास्यभावार्थमंजिरी, अमृतानुभवटीका, गोदामाहात्प्य, स्तोत्रां, अष्टकां, सुभाषितां,
 किर्तन उपेगी आख्यानां, चक्रीभजन, स्फूट कविता हे सारके अनेक ग्रंथ बरयले. सगल्यांचे वळखिचें अशें श्रीदासगणूम्हाराज हांणी
 श्रीबाबांचीं दोन चरितां एक तांणी आपल्या भक्तीलीलामृतांत आनी दुसरें भक्तीसारामृतांत अनुक्रमान ३१, ३२, ३३ आनी ५२,
 ५३ ह्या अध्यायांनी बरयल्यांत. पयल्याची पानां १२ आसात आनी तातूत ५०९ ओवयो आसात, दुसरें १२ पानांचे आनी तातूत
 ४९७ ओवयो आसात.
 (२०) ही दोनूय चरितां सर्वोत्कृश्ट, काळजाक भिडपी, रोसाळ, प्रसादा सारकीं आसात हाचे विशीं इल्लोय दुबाव ना. तीं
 वाचप, पठण, पारायण वा सप्ता करपाक योग्य आसात. फकत तीं सामर्कींच लहान आसात इतलेंच. तांच्यातली कथा आनी
 श्रीसाईसच्चरितांतली कथा उण्या अदीक प्रमाणान एकूच आसात. आमच्या देसाची हीन स्थिती आनी ताचे फाटलीं कारणां हांचें
 काळजाक भिडपी चित्रण श्रीदासगणू म्हाराजांनी हेर ग्रंथां प्रमाणूच ह्या सुपुल्ल्या चरित्रांतूय उत्तम रितीन पितारिल्ले आसा. श्री.
 EEEEEEeeeeeeeeeee|| श्रीसाईसच्चरिता || EEEEEEeeeeeeeeeee १२७

॥ प्रस्तावना ॥ अण्णासाहेब हे भानगडींत मात्त पसून पट्टुंक नात.

(२१) श्रीक्षेत्र वाडी हांगाच्या श्रीदत्तस्तवराज ह्या सुपुल्ल्या पुस्तकांतले म्हायती वयल्यान श्रीसरस्वतीगंगाधर हांणी बरयिल्ल्या बृहदुरुचरित्रा परस एक आगळो स्वतंत्र फकत ७७० श्लोकांचो लघुगुरुचरित्र नांवाचो ग्रंथ वार्डीत आसा. तो व्हडल्या गुरुचरित्रा परस बरोच पुर्विल्लो आसा अशें दिसता, पूण हें चरित्र कोणे आनी केन्ना बरयलें तें कल्पाक मार्ग ना. हातुंतले चरित्रनायक तेच व्हडल्या गुरुचरित्रांतले चरित्रनायक आसात. ह्या चरित्रनायक श्रीसमर्थ सदगुरु नृसिंहसरस्वती म्हाराजांचो समाधीकाल शके ११४० हो आसा, अशें लघुगुरुचरित्रांतल्यां ७०५, ७०६, ७०७ ह्या ओवयां वयल्यान दिसता.

(२२) श्रीसरस्वतीगंगाधर हांचे आडनांव साखरे. ह्या साखरे कुळांतले श्रीसायंदेव हे श्रीसमर्थ सदगुरु नृसिंहसरस्वती म्हाराजांचे कृपेक पात्र थारले. तांचेर उपरांत सदगुरुंचो अनुग्रह जावन “तुज्या कुळां कडल्यान म्हजी अखंड सेवा जायत रावतली,” अशें वरदान तांकां मेळळे. श्रीसायंदेवा पसून पांचवे पुरुष हे श्रीसरस्वतीगंगाधर आसात. ह्या श्रीसरस्वतीगंगाधर हांकां हालीं प्रसिद्ध आशिल्ले बृहदगुरुचरित्र बरोवपाक स्वता श्रीसमर्थ सदगुरु नृसिंहसरस्वती म्हाराज हाणी आज्ञा केली, अशें त्याच चरित्रांत बरयिल्ले आसा. हाचे वयल्यान हें चरित्रूय बच्यांच वर्साचें पोरणे आसा अशें दिसता. चरित्र बरोवपाचो वा चरित्र बरोवप्याचो काल दिल्लो ना.

(२३) ह्याच श्रीसमर्थ सदगुरुनुसिंहसरस्वती महारांजो अवतार परत श्रीक्षेत्र आळंदी हांगां जावन शके १८०७ वर्सा तांणी समाधी घेतली अशें श्रीदासगणू म्हाराजांनी आपल्या श्रीभक्तलीलामृत ह्या ग्रंथाच्या ३० व्या अध्यायांत १२ आनी १०३ ओवरयेंत बरयिल्लें आसा. हाचे क्यल्यान हालीं प्रचारांत आशिल्ले व्हडलें गुरुचरित्र शके १८०७ वर्सा उपरांत बरयिल्लें ना. लघुचरित्रा इतलें जरी पोरणे नासलें तरीय खात्रेन १८०७ वर्साच्या बरेंच पयलीं बरयिल्लें आसूक जाय हाचे विशीं दुबाव ना.

EEEEEEEEEEEEEEEEEEEE|| प्रस्तावना || EEEEEEeeeeeeeeeee
■ (२४) आसूं आमकां गुरुसेवा घडची, आमच्या हातांतल्यान शक्य तितलो लोकसंग्रहूय जावचो आनी आवयभास साहित्याची
■ सेवा जावची ह्या हेतान श्रीसमर्थ सदगुरु साईबाबाम्हाराज हांचे आजे वयल्यान श्री. अण्णासाहेबांनी सेवावृत्तीशृंखला विमोचन
■ जाले उपरांत हें गुरुचरित्र बरयलां.
■ (२५) श्रीसरस्वतीगंगाधर हांच्या गुरुचरित्रा प्रमाणूच ह्या श्रीसाईसच्चरितांत अवतरणिका अध्याया सयत ५३ अध्याय आसात.
■ पयल्यांत ७३०० ओवयो आसात जाल्यार दुसऱ्यांत ९४५० ओवयो आसात.
■ (२६) संस्कृतांत जसो अनुष्ठूप छंद तशेंच मराठींत ओवी स्वरूप हें व्हट कवित्व बरोवपाक योग्य आसा. चरित्रग्रंथांक ओवी
■ स्वरूप सोंपें आसता म्हणुनूच मराठींतले भोवतेके व्हडले नामांकीत संवसारमान्य पद्यग्रंथ ओवयांच्या स्वरूपांतूच बरयिल्ले
■ मेळटात. हेच खातीर श्रीसाईसच्चरितूय ओवी स्वरूपांतूच बरयलां.
■ (२७) श्रीसरस्वतीगंगाधर हांच्या गुरुचरित्रांतल्यो कथा पुरायेन विस्वास दवरपा सारक्यो आनी अणभव घेवपा सारक्योच
■ आसात. मात त्यो श्रीसरस्वतीगंगाधर हांच्या प्रत्यक्ष अणभवाच्यो आसात वा तांची म्हायती तांकां एकल्या कडल्यान दुसऱ्या कडेन
■ अशे तरेन उलोवपांतल्यान मेळ्ळी वा जांच्यो कथा बरयल्यात तांणी स्वता तांकां प्रत्यक्ष वा पत्रांतल्यान कळीत केल्यो हें कळपाक
■ सध्या आमचे कडेन कसलोच मार्ग ना, तशेंच त्या ग्रंथांत ते विशींचो खुलासोय केल्लो ना.
■ (२८) श्रीसाईसच्चरितांत ज्यो कथा वा लिला सांगल्यात तांचे मदल्यो चडश्यो श्री. अण्णासाहेबांनी स्वता दोळ्यांनी पळयल्यात
■ आनी हेर ज्या भक्तांक श्रीसाईचे प्रत्यक्ष वा सपनांत अणभव आयले आनी जांणी ते अणभव तांचे समजीकाये प्रमाण जश्याक तशे
■ अण्णासाहेबांक बरोवन कळीत केले वा तोंडी निवेदन केले तांचे मदले बरेच जाण अजूनय जिवे आसात. त्यो लिला आनी
■ अणभवांचेर अण्णासाहेबांनी फक्त आपल्या प्रासादीक आनी रोसाळ उतरांनी कथास्वरूपाचो पद्य स्वरूपांत, म्होवाळ आनी
EEEEEEEEEEEEEEEEE|| श्रीसाईसच्चरिता || EEEEEEeeeeeeeeeee १२९

॥१३॥

सोबीत अळंकार चडोवन काळजाक भिडपी वर्णन श्रीसाईसच्चरितांत केल्ले आसा.

(२९) दरेका अध्यायांत सुरवातीक वेदान्त, उपरांत गुरुभोवमान आनी उपरांत कथा हे प्रमाण ५१ अध्यायांची मांडणी केल्या.

५२ व्या अध्यायांत सिंहावलोकन केले उपरांत अवतरणिका दिवन ग्रंथ पुराय करुया अशें पयलेच एके ओवरेंट बरयलां. पूण हालीं जो ५२ वो अध्याय उजवाडाक आयला तातूंत सिंहावलोकनूय दिसना आनी अवतरणिकाय पळोवंक मेळना. तातूंत श्रीसदगुरुम्हात्म्य, श्रीसाईसच्चरीत -फलश्रुती, ग्रंथकाराची प्रसाद याचना आनी प्रार्थना इतल्योच गोश्टी आसात. '५१ वो अध्याय उजवाडाक आयलो. आतां फक्त ५२ वो अध्याय उजवाडाक येवपाचो उरिल्लो तो ह्या आंकांत उजवाडाक येवन श्रीसाईसच्चरीत ग्रंथ आतां पूर्ण जाल्लो आसा.' अशें स्वता अण्णासाहेबांचीं बरयिल्लीं उतरां 'श्रीसाईलीला च्या सव्या वर्साच्या तिसऱ्या आंकांत ८८० पानाचेर छापिल्लीं आसात. हाचे वयल्यान अवतरणिकेच्यो आनी सिंहावलोकनाच्यो ओवयो बरयिल्लीं कागदां खंयतरीं शेणिल्लीं आसूये अशें दिसता. सदांचे संवये प्रमाण अण्णासाहेबांनी ५२ वो अध्यायूय कागदांच्या कुडक्यांचेरुच बरयिल्लो. तीं कागदां म्हजे कडेन तपासणे खातीर आयिल्लीं. तातूंत ओवयांचे क्रमांक नाशिल्ले आनी कागदांचे आंक २०च्यान फुडे आशिल्ले. हाचे वयल्यान सिंहावलोकनाच्यो वा अवतरणिकेच्यो ओवयो शेणल्यो आसूये वा विसरून तयार करपाच्योच उरल्यात आसूये अशें दिसता. हालीं अवतरणिकेचो नवो अध्याय तयार करून तो ५३ वो अध्याय म्हूण ग्रंथाक जोडिल्लो आसा. अशे तरेन एकवटीत ह्या श्रीसाईसच्चरिताची वा गुरुचित्रिताची रचना आसा.

(३०) श्रीबाबांचें शिरडी वाठारांत पयलें आगमन, परत वचप, परथून प्रकट जावप, तांच्यो आगळ्यो लिला, अप्रतीम चमत्कार, भक्तांचे अणभव, अनुग्रह, उपदेश-ग्रंथ वाचन, ग्रंथ लेखन, पादुका पुजन, इश्टदेवता पुजन, ईश्वर भजन, जप, तप, नामस्मरण, आसन, उपासना, धन-पूत-घरकान्न- दान, संकश्ट निवारण, पिडानाश, योग ऐश्वर्य, मशीदमाई-वैभव, उदीमाई-

॥१३॥

EEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEE॥ प्रस्तावना ॥ EEEEEEEEEEEEEEE
प्रभाव, धुनीमाई-प्रताप, घरटटपेषणपराक्रम, नित्यक्रम, खावप भोंवप, न्हीदप, चिलीम, पादुका, भेस, संताविष्करण, दुबाव
निरसन, पंचमहायज्ञसामर्थ्य, धर्मशिक्षण, वेब्हार शिक्षण, परमार्थपाठ, सर्वव्यापकत्व, सर्वज्ञताय, मनोगत कथन, पूर्वकथन,
पूर्वजल्म कथन, भविष्य कथन, हांडो वा डेग, चावडी, भिक्षा, भिक्षाधिकार, देवूळ, लेंडीबाग, उत्सव, पंचतत्वप्रभुत्व, परस्पर
मनोमय चिच्छाक्रितसंदेश, औदार्य, भक्ती, ज्ञान, वैराग्य, दया, क्षमा, शांति, निर्याण हे सारक्या विशयांच्यो सुमार १५० ते १७५
मेरेन कथा, उपकथा आनी आडकथा ह्या श्रीसाईसच्चरितांत सांगल्यात.

(३१) बरेच कडेन एकेका अध्यायांत २, ३, ४, ५ पसून कथा आयल्यात, जाल्यार बरेच कडेन २ वा ३ अध्याय मेळून एकूच
कथा सांगिली आसा.

(३२) कविता-ग्रंथ तीन प्रकारांचे आसतात : सैमीक, प्रासादीक आनी कृत्रीम. कृत्रीम कविता फक्त विद्रोहेच्या आनी
बुद्धीमत्तेच्या बळग्यार केलली आसता., ती उत्तम थारतली., मात शाश्वत तिच्यांत प्रतिभा, प्रसाद वा देणगी हे
गूण केन्नाच येवचे नात. गुरुकृपे बगर अंगांत कितलीय विद्रृत्ता आसली तरीय हालींच्या ग्रंथा सारको ग्रंथ तयार जावप कुस्तार.
खंयच्याय पारमार्थीक ग्रंथांत वयले तीन गूण आसले बगर मोक्षाची इत्सा धरपी वाचकांचेर ताचो केन्नाच प्रभाव पडचो ना आनी
ताची ताचेर श्रद्धाय वा विस्वास बसचो ना. श्रीसाईसच्चरीत हो ग्रंथ प्रसादा सारको आसा. ताका लागून तो खंयच्याय मोक्षाची
इत्सा धरपी भक्ताक आवडपी आसून ताचें सदांच अध्ययन, पठण जावन ताचीं शेंकड्यांनी पारायणां आनी सप्ता जाले बगर
रावचीं नात.

(३३) अण्णासाहेबांच्या घराण्यांत मुळासावनूच गुरुभक्ती आसली वा नाशिल्ली हें कळपाक हालीं मार्ग ना., मात अण्णासाहेबांनी
आपल्या स्वताविशीं तिसऱ्या अध्यायांत जी कथा सांगल्या तिचे वयल्यान पळयल्यार अण्णासाहेबांक मुळांत गुरुभक्ती वा

EEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEE॥ प्रस्तावना ॥ EEEEEEEEEEEEEEE
गुरुप्रेम मातृय नासलें. तशेंच, गुरु करप हें फकांड आसा अशें तांकां दिसतालें, ताका लागून गुरु करपाची गरजूच ना अशें ते
म्हणटाले. तशेंच स्वकर्तृत्वाचो अभिमान चड धरताले., मात श्रीबाबांची नदरेक नदर जावन मनांतल्यान कांय साक्ष दाखोवपी
उतरांचो उच्चार जातकूच तांचो अभिमान पुरायेन गळून गेलो आनी सदगुरु बगर आनीक उपाय ना हाची तांकां पूर्ण खात्री पटली.
उपरांत तांचेर बाबांची कृपाय जाली. श्रीसाईसच्चरीत बरोवप हें ते कृपेचेंच फळ आसा. अण्णासाहेबांनी विश्ववंद्य सदगुरु
नाथम्हाराजांच्या श्रीएकनाथी भागवत भाशा पद्दतीची रचना केल्ली दिसून येता.

(३४) श्रीसाईसच्चरीत बरोवपा विशीं आधुनीक विद्वन्मणी श्री. चिंतामणराव विनायक म्हणल्यारूच नानासाहेब वैद्य हांणी
आपलो अनुकूल अभिप्राय प्रकट करून अण्णासाहेबांक 'महिपती' ही पदवी दिवन तांचो भोवमान केला. (श्रीसाईलीला वर्स २,
आंक ९, पान १८२) हाचे वयल्यान हें श्रीसाईसच्चरीत निखटें गुरुचरित्र न्हय तर हें एक उत्कृष्ट रोसाळ काव्य आसा.

(३५) श्रीसाईसच्चरितांत भगवान श्रीज्ञानेश्वर म्हाराज बरयतात ते प्रमाण अण्णासाहेबांचे वाणीचें आनी बरोवपाचें सार्थक
जाल्ले आसा. "वाचे बरवें कवित्व । कवित्वीं बरवें रसिकत्व । रसिकत्व परतत्व । -स्पर्श जेसा" ॥३४७॥
(श्रीज्ञानेश्वरी अ. १८, श्लो. १४). ग्रंथांत दृश्टांत, उपमा, अळंकार, रसपरिपोष हांचो भरपूर वापर जाल्लो आसा.

(३६) श्रीसरस्वतीगंगाधर हांणी बरयिल्ल्या गुरुचरित्रा प्रमाण ह्याय श्रीसाईसच्चरिताचें नित्य अध्ययन आनी पठण जावन
ताचीं शेंकड्यांनी पारायणां आनी सप्ता जावचे अशी ग्रंथकाराची भोव इत्सा आसली. ती इत्सा फळादीक जाल्या हो सुवाळो
पळोवपाक ते जिवे उरले नात हें दुर्देव म्हणचें पडटलें.

(३७) हो ग्रंथ मोक्षाची इत्सा धरपी भक्तांक एके तरेचो गोड, म्होवाळ, परमार्थ मेवाच आसा. अण्णासाहेबांचे सदइत्शेक मान
दिवन मोक्षाची इत्सा धरपी भक्तांनी स्वता आपूण ह्या मेव्याचें श्रद्धेन आनी मनाकाळजा थावन सेवन करून हेर भक्तांकूय ते
EEEEEEEEEEEEEEEEEE॥ श्रीसाईसच्चरीता ॥ EEEEEEEEEEEEEE ३२

EEEEEEEEE.....|| प्रस्तावना || EEEEEE.....
करपाक सांगलें जाल्यार भगवान श्रीज्ञानेश्वर महाराज बरयतात ते प्रमाण मोक्षाची इत्सा धरपी भक्तांक ज्ञानयज्ञान श्रीसाईपरमात्मो
धादोशी केलो अशें जावन ते कुडीच्या नाशा उपरांत त्याच षडगुणैश्वर्य श्रीसाईपरमात्म्या कडेन एकरूप जातले हाचे विशीं इल्लोय
दुबाव ना.

ऐं माझिया तुझिया मिळर्णीं । वाढवली जे हे कहाणी । मोक्षधर्म का जिणी । आलासे जेथें ॥
तो हा सकलपार्थप्रद । आम्हां दोघांचा संवाद । न करितां पदभेद । पाठेंचि जो पढे ॥
तेणे ज्ञानानळी प्रदीप्तीं । मूळ अविद्येचिया आहुर्तीं । तोषविला होय सुमति । परमात्मा मी ॥
ते हे मंत्ररहस्य गीता । मेळवी जो माझिया भक्तां । अनन्यजीवन माता । बाळका जैसी ॥
तैसी भक्तां गीतेसी । भेटी करी जो आदरेसी । तो देहापाठीं मजर्सीं । येकचि होय ॥

श्रीज्ञानेश्वरी, अ. १८, श्लोक ७० आनी ६८, ओवयो १५२४, १५२५,
१५२६, १५१२ आनी १५१३, सं. कुंटे प्रत पानां ५३०-५३१.

अखेरेक कर्तुमकर्तुमन्यथाकर्तुम् शक्तीमान, सर्वज्ञ, सर्वसाक्षी, श्रीसमर्थसद्गुरुसाईपरमात्म्याच्या पुण्यचरणकमलांचेर अनन्यभावान
नमळायेन मस्तक दवरून ही बरीच लांबिल्ली प्रस्तावना सोंपयतां.

ठाणे :
ता. २०.११.१९३०.

बाबांचे बाल
(स. बालकृष्ण विश्वनाथ देव)

EEEEEEEEE.....|| श्रीसाईसच्चरीता || EEEEEE.....३३